

İL AÇ Ő EKİLLERİ VE TİBBİ MALZEME – I (ECH203)

3. Hafta

Genel giriş - İlaç şekilleri

Farmakopeler, Reçete bilgisi

Ölçü ve Birimler

İlaç Şekillerinde Kullanılan Su ve Özellikleri

Çözelti Formundaki İlaç Şekilleri

Ambalaj Materyali

Pansuman Gereçleri

Cerrahi Malzemeler

Süspansiyonlar

Emülsiyonlar

Yarıkatılar

Supozituarlar

KODEKS VE FARMAKOPELER

Bu kitaplar eczacı, doktor ve hakimler arasında ve gümrük işlemlerinde birlik ve dayanışmayı sağlayan, rehberlik eden resmi kitaplardır.

Kodeks (Codex)

- Kanun anlamına gelen '**CODE**' kelimesinden türemiştir.
- El yazması, kimyasal ve tıbbi maddelerin listesini içeren resmi, antik kitap anlamındadır.
- Kodeksler, ilaçların kanunu, standart kitabı olarak kabul edilmektedir.

Farmakope (Pharmacopoeia)

Etkin maddelerin ve ilaçların canlılara tedavi ve koruyucu olarak verilebilmesi için gerekli özelliklerinin yazılı olduğu resmi kitaplara **FARMAKOPE** denir.

Pharmakon (İlaç)
Poiein (Yapmak)

Farmakope

Etkin maddelerin,
Bunlarla hazırlanan dozaj formlarının,
Kullanılan yardımcı maddelerin;

- *Fiziksel, kimyasal, fizikokimyasal özelliklerini,*
- *Kontrol ve Tanıma reaksiyonlarını,*
- *Miktar tayinlerini,*
- *Saklama şartlarını,*
- *Bazı formülasyonlarını*

içerir.

Formüler

Özellikleri kodekslere girecek kadar kesinlik kazanmamış drog ve ilaç şekilleri formülerlerde kayıtlı bulunur.

Kodeks ve Farmakope örnekleri

- Türk Farmakopesi 2004 (TF 2004)
- Avrupa Farmakopesi 6.0 (EP 6.0)
- Amerikan Farmakopesi 27 (USP 27)

- ✓ Türk Kodeksi 1954 (T.K.)
- ✓ Amerikan Milli Formüleri (N.F.)
- ✓ İngiliz Farmasötik Kodeksi (B.P.C.)

REÇETE BİLGİSİ

REÇETE

Reçete, hekim, veteriner hekim ve diş hekimi tarafından hastalıktan korunmak veya tedavi amacı ile farmasötik teknoloji tekniğine uygun olarak düzenlenen, bir veya bir kaç ilaç içeren resmi belgedir.

Reçetede bulunması gereken bilgiler

- Hekimin adı, soyadı ve diploma/protokol numara
- Reçetenin yazıldığı tarih
- Hastanın adı, soyadı (çocuk ise yaşı/kilosu)
- Hekimin adresi ve telefon numarası, imzası

REÇETE (No:2QC)

T.C. Standart Form No : 1.5.101

Hastanın (TC Kimlik No/Pasaport No) Adı Soyadı () CİHAT	Tarih : 14.06.2012 Protokol No A-123456-2-001-A-140612-00002067
Hastanın Kurumu SSK	Dr. Saye TE ST Ankara Keçiören Şenlik Sağlık Ocağı Diploma Tes. No: / ÇKYS Kodu : 123456 Aile Hekimi
Tabibin Kurumu Ankara Keçiören Şenlik Sağlık Ocağı	

TANILAR : J02.9 (Akut farenjit, tanımlanmamış)

İLAÇLAR

Rp/

- 1) LEVOPRONT ŞURUP 6MG/ML 150 ML
Doz: 3x1 Kullanımı : Ağızdan (Oral) D 1 B(BİR) Süre:1

KURUMU	Tarih
Hastanın Adı Soyadı	Protokol No.
Kurum Sicil No.	Dr. Dip.No. Adı Soyadı
Sağlık Kurumunun Adı	(Varsa Kaşesi)
İstenen Tetkik ve Filmler	
Teşhis	
GEREKLİ TEDAVİ, İLAÇ , PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI	
Rx Paracetamol 0.8 g Aspirin 0.1 g p. 1 cachet No:XX S. Günde 3x1 tane tok karnına	
Sağlık Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası

REÇETE KISIMLARI

- 1- Başlangıç (Superscription) : R., Rp., Rx.
- 2- Yazılış (Inscription) : Farmasötik formüller ve dozlar
- 3- Yapılış (Subscription) : Farmasötik şekil ve yapılışı ile ilgili açıklamalar/kısaltmalar
- 4- Kullanılış (Instruction) : Sign. / Sig./ S. İlaçların nasıl, ne zaman ve ne miktarda kullanılacağı

KURUMU	Tarih
Hastanın Adı Soyadı	Protokol No.
Kurum Sicil No.	Dr. Dip.No. Adı Soyadı
Sağlık Kurumunun Adı	(Varsa Kaşesi)
İstene Tetkik ve Filmler	
Teşhis	
GEREKLİ TEDAVİ, İLAÇ , PROTEZ VE İYİLEŞTİRME ARAÇLARI	
Rx	Başlangıç
Paracetamol 0.8 g	Yazılış
Aspirin 0.1 g	
p. 1 cachet No:XX	Yapılış
S. Günde 3x1 tane tok karnına	Kullanılış
Sağlık Kurumu Mühür, İmza	İlaçları Alanın Adı, Soyadı, İmzası

Reçetelerde karşılaşılan Latince terimler ve anlamları için örnekler

Terimin kısaltılması

Nonrep.

Ad/q.s./y.m.

A, āā, ââ

d.t.d. No IV

div.

a.c.

l.c.

p.c.

Bis in d.

Coch. Amp.

Coch. Med.

Coch.parv.

Anlamı

tekrar etmeyiniz

tamamlayınız/yeter miktar

her birinden

dört doz veriniz

bölünüz

yemeklerden önce

yemekler arasında

yemekten sonra

günde 2 defa

çorba kaşığı

tatlı kaşığı

çay kaşığı

Eczacının görevi;

- *etkin maddeyi hekimin istediği dozda ve*
- *hasta tarafından rahat, kolay ve emniyetle kullanabilecek*
bir preparat halinde hazırlamaktır.

Ayrıca eczacı, reçete ve formüldeki etkin madde dozunun kontrol ve sorumluluğunu da taşır.

Doz nedir?

Bir etken maddenin dozu, **erişkinler** için, bir defada veya bir günde tehlikesizce kullanılabilen miktardır.

Erişkin nedir?

“ortalama 65 kg vücut ağırlığına sahip, 18/daha büyük yaşta, vücut fonksiyonları normal bir kişi”

DOZ

- İlacın içerisindeki etkin maddenin etkili olduğu kullanım miktarıdır
- Bir ilacın bir defada ve bir günde alınabilecek miktarlarına

bir defalık maksimum doz ve
bir günlük maksimum doz denir.

DOZ

- Maksimum dozları aşıldığında ilaçlar tedavi etmek yerine zarar verici olabilir (zehir).
- Hekim maksimum dozlardan daha yüksek miktarını yazabilir. Ancak istediği dozu reçetede **MUTLAKA yazı ile yazmalı ve yanına imzasını atmalıdır.**
- Etken madde miktarları ambalajlarında g, mg, μg veya **ünite*** olarak belirtilebilir.

Ünite: biyolojik maddeler için verilen bir doz birimidir.

Çocuk dozları

Çocuk dozlarını hesaplamak için çeşitli formüllerden yararlanır.

Bu amaçla kullanılan formüller:

- 1- **Young formülü** – yaş (1 yaşından büyük)
- 2- **Cowling formülü** – yaş (1 yaşından büyük)
- 3- **Fried formülü** – yaş (1 yaşından küçük)
- 4- **Clark formülü** – vücut ağırlığı
- 5- Vücut yüzeyine göre